

Historical Sociology of Iran:

A Critical Approach To Prof. Katouzian's Works

پیوند اعتراض و هویت «ایرانی»: نقدی بر نظریه جامعه کوتاه-

مدت

علی حاجلی

alihajli@gmail.com

هویت «ایرانی» به مثابه یک هویت سیاسی مبتنی بر دولت - ملت از حوالی قرن دوازده شمسی قابل بازیابی است. این هویت به دلیل تغییرات سیاسی - بین المللی بوجود آمده در ایران و تبدیل نظام سیاسی استبدادی به نظام جدید استبدادی - استعماری ظهور کرد. با حضور نیروهای خارجی در ایران بویژه گسترش مراودات اقتصادی با حمایت یا سلطه سیاسیون، نظم زندگی در جامعه ایرانی تغییر کرد. این تغییر نظم زندگی زمینه ظهور مقاومت و اعتراضات جدید در ایرانیان را بوجود آورد. بدین ترتیب هویت «ایرانی» هویتی مبتنی بر مقاومت در برابر پیوند استبداد - استعمار زاده شد.

این هویت جدید عموماً از طریق اعتراض ابراز می شده است. در مقابل، اعتراض و کنش جمعی به عنوان یک شیوه جدید کنش در جامعه ظهور کرد و گسترش یافت. در حالی که پیش از آن آحاد جامعه ایران در غالب رعایا عموماً تا زمانی که سلطان قدرت داشت با شیوه حکمرانی او مشکلی نداشتند، و تنها در زمانه ضعف و برآمدن قدرت جدید دست به شورش می زدند، اکنون اعتراض به عنوان یک کنش میانه که نه لزوماً بدنبال برانداختن یک سلطان بلکه